

Zadanie 1.7. Monitorowanie występowania oraz opracowanie metod zapobiegania rozprzestrzenianiu się nowych dla warunków Polski i szczególnie szkodliwych agrofagów na plantacjach roślin jagodowych

Okres realizacji: 2008-2014

Kierownik zadania: **dr hab. Beata Mieszka, prof. IO**

Wykonawcy: dr A. Broniarek-Niemiec, dr hab. B.H. Łabanowska, mgr M. Michalecka, mgr A. Poniatowska, mgr W. Piotrowski, dr M. Tartanus, mgr H. Głos, H. Kołodziejek, mgr M. Gruchała, S. Lesiak, L. Skorupiński, D. Budynek

Celem zadania była ocena występowania nowych i szczególnie szkodliwych agrofagów na plantacjach roślin jagodowych, ich identyfikacja oraz opracowanie optymalnego systemu ochrony upraw z uwzględnieniem różnych metod zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się.

W ramach realizacji zadania:

1. Przeprowadzono lustracje 90 plantacji roślin jagodowych, w czasie których oceniono nasilenie chorób i szkodników.
2. Wykryto, zidentyfikowano i opisano nowe patogeny: *Phytophthora cactorum* na agrestcie, wirus plamistości liści maliny (*Raspberry leaf blotch virus*) na malinie przenoszony przez szpeciela przebarwiacza malinowego (*Phyllocoptes gracilis*), grzyb *Pestalotiopsis clavispora* na borówce wysokiej, przyszczarka borówkowca (*Dasyneura vaccinii* Smith.) na borówce, szpeciele na porzeczkę czarną (*Aculus masseei* i *Anthocoptes ribis*), wielkopąkowca porzeczki czerwonej (*Cecidophypsis selachodon*).
3. Oceniono podatność 10 nowych odmian truskawki na mączniaka prawdziwego truskawki (*Sphaerotheca macularis*) oraz roztocza truskawkowca (*Phytonemus pallidus*), 20 odmian porzeczki czarnej na trzy najgroźniejsze choroby grzybowe: opadzinę liści porzeczki (*Drepanopeziza ribis*), rdzę wejmutkowo-porzeczkową (*Cronartium ribicola*) i amerykańskiego mączniaka agrestu (*Sphaerotheca mors uvae*) oraz 15 odmian borówki wysokiej na antraknozę (*Colletotrichum acutatum*) i szarą pleśń (*Botrytis cinerea*). Stwierdzono wyraźne różnice w podatności odmian na choroby grzybowe i zasiedlenie przez szkodniki.
4. Oszacowano poziom skontaminowania gleby pochodzącej z różnych plantacji truskawek i malin przez grzyb *Verticillium dahliae* oraz organizm grzybobodobny *Phytophthora cactorum*. W większości prób gleby (ponad 70%) pobranych z różnych rejonów kraju, obecne były mikrosklerocja grzyba *V. dahliae*, a w około 60% – oogonia *P. cactorum*.
5. Przeprowadzono pierwszy w Polsce monitoring na obecność szkodnika *Drosophila suzukii* na plantacjach borówki wysokiej i truskawki z wykorzystaniem pułapek wykonanych własnoręcznie z butelek typu PET oraz pułapek pozyskanych od firm chemicznych.
6. Określono pozostałości środków ochrony roślin w owocach truskawki i porzeczki czarnej po zastosowaniu różnych programów. Stwierdzono, że zdecydowanie niższe stężenie pozostałości środków ochrony roślin w owocach występuje po stosowaniu programów mieszanych, uwzględniających rotację środków należących do różnych grup chemicznych.
7. Udoskonalono istniejące systemy monitoringu oraz metody diagnostyczne wykrywania kistnika malinowca, kwieciaka malinowca oraz zmiennika lucernowca z wykorzystaniem pułapek.

Najważniejsze osiągnięcia prowadzonego zadania:

1. Określono grupę agrofagów szczególnie szkodliwych dla upraw roślin jagodowych.
2. Zidentyfikowano i opisano nowe dla warunków Polski agrofagi.
3. Udoskonalono istniejące systemy monitoringu oraz techniki diagnostyczne.
4. Wykryto groźnego szkodnika *Drosophila suzukii* w Polsce.

W praktyce uzyskane wyniki będą wykorzystane do:

- opracowania 5 metodyk zapobiegania i rozprzestrzeniania się szkodliwych agrofagów z uwzględnieniem zasad Integrowanej Ochrony Roślin,
- opracowania programów ochrony dla gatunków małoobszarowych roślin jagodowych z wykorzystaniem środków chemicznych, biologicznych oraz nawozów,
- zmodyfikowania i udoskonalenia pułapki do odłowu szkodnika *Drosophila suzukii*,
- upowszechnienia wyników do praktyki (producenci owoców i materiału szkółkarskiego) oraz do współpracy z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego i stowarzyszeniami owoców miękkich.